

TEKST KURATORSKI · WENECJA 2026

# MINORIA

## Kształt oddechu

Tekst kuratorski · Monika Turczyńska

MINORIA: Kształt oddechu to instalacja site-specific przygotowana w A Space Gallery w Wenecji jako kolejna odsłona autorskiego projektu MINORIA, rozwijanego w kontekście międzynarodowego sezonu Biennale. Projekt ten koncentruje się na napięciu pomiędzy formą a procesem — na chwili, w której to, co jeszcze nieokreślone, zaczyna przyjmować kształt, nie tracąc całkowicie związku z warunkami własnego stawania się.

W centrum wystawy pojawia się zawieszona w przestrzeni metalowa sieć, w której osadzone zostają wybrane obiekty szklane. Wycofane z porządku codziennego użycia, nie funkcjonują tu jako produkty ani dekoracyjne przedmioty, lecz jako formy zatrzymane w stanie szczególnej intensywności — ślady pracy, temperatury, oddechu, czasu i materialnej ciągłości, która nigdy nie jest dana raz na zawsze.

Punktem wyjścia dla tej odsłony jest szkło rozumiane nie jako neutralne tworzywo, lecz jako materia wyjątkowa: krucha, świetlista i głęboko procesualna. Forma szklana rodzi się z ognia, ruchu, temperatury i oddechu; dlatego może być odczytana jako zastygły oddech — materialny zapis rozszerzania, napięcia, przemiany i zatrzymania. W szkłe pozostaje pamięć gestu, który nadał mu postać. To, co wydaje się gotowe, zachowuje w sobie ślad własnego stawania się.

# MINORIA: Kształt oddechu

---

Wystawa buduje się na precyzyjnym napięciu pomiędzy szkłem a metalem. Szklane formy zachowują pamięć lekkości, płynności i przejrzystości; metalowa sieć wprowadza natomiast porządek ramy, ciężaru, konstrukcji i uchwycenia. To właśnie pomiędzy tymi dwoma porządkami ujawnia się zasadniczy sens instalacji. Nie chodzi o prostą opozycję wolności i ograniczenia, lecz o głębszy paradoks: aby ruch mógł stać się widzialny, musi zostać zatrzymany; aby oddech mógł przyjąć formę, musi utracić własną swobodę. Każde utrwalenie jest więc zarazem aktem ujawnienia i aktem odebrania pełnej płynności temu, co żywe.

Metalowa sieć nie jest jedynie elementem konstrukcyjnym. Pełni funkcję symboliczną: oznacza podtrzymanie, zawieszenie, zachowanie i wydobywanie. Przywołuje obraz wyłowienia formy z niestabilności, z ruchu i z pola rozproszenia. Ujęte w niej obiekty jawią się jako materialne ślady pamięci, wyłowione z czasu, historii i przerwanej ciągłości. Jednocześnie sieć wskazuje na cały układ zależności, bez których szkło nie może istnieć: rzemiosło, produkcję, pracę, pamięć, energię, obieg i infrastrukturę kulturową. W tym sensie instalacja mówi nie tylko o kruchości szkła jako materii, ale o kruchości całego świata, który tę materię umożliwia.

Szczególnie istotny jest społeczny wymiar projektu. Wystawa odnosi się zarówno do tego, co zostało już utracone, jak i do tego, co nadal trwa, lecz pozostaje zagrożone. Przywołuje pamięć hut i ciągłości produkcyjnych, które zniknęły, ale zwraca się także ku tym hutom szkła, które nadal istnieją i niosą w sobie ogrom tradycji, pracy oraz umiejętności, a mimo to muszą mierzyć się z wyzwaniem zachowania tej tradycji wobec bezwzględnych wymagań rynku, rosnących kosztów produkcji i kruchości kulturowej ciągłości. Projekt dotyczy zatem nie tylko pamięci straty, lecz także odpowiedzialności za to, co jeszcze istnieje.

Pod zawieszonymi formami rozciąga się niskie pole piasku. Piasek funkcjonuje tu jednocześnie jako materiał źródłowy szkła i jako figura czasu: erozji, zaniku, zasypania i powrotu. Przywraca formie jej początek, ale zarazem przypomina, że żadna postać nie jest całkowicie odłączona od możliwości rozpadu. Dzięki temu szkło nie jawi się jako triumf trwałości, lecz jako chwilowe zawieszenie procesu.

Instalacja została pomyślana specjalnie dla kameralnej skali A Space Gallery. To właśnie tu zawieszenie, pustka i bliskość pozwalają spotkać szkło nie jako reprezentacyjny obiekt, lecz jako kruchą materię i kulturowy ślad. Otaczająca przestrzeń pozostaje świadomie pusta — nagie ściany, precyzyjnie prowadzone światło i duża ilość ciszy pozwalają instalacji wybrzmieć z maksymalną intensywnością. Widz nie doświadcza tej pracy jako układu przedmiotów, lecz jako pola napięć pomiędzy ocaleniem a zanikiem, lekkością a uchwyceniem, pamięcią a utratą.

W kontekście Wenecji, Murano i The Venice Glass Week projekt podejmuje pytanie o przetrwanie wiedzy szklarskiej, lokalnej produkcji i delikatnych infrastruktur, które podtrzymują to dziedzictwo. To, co zostaje tu zawieszone, nie jest wyłącznie szkłem, lecz pamięcią świata, którego istnienia nie można już uważać za oczywiste.